

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **G. K.**, právně zastoupená JUDr. Jaroslavou Šafránkovou, advokátkou se sídlem Mezibranská 19, Praha 1, proti žalovanému: **Policie České republiky, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ostrava, Oddělení cizinecké policie Frýdek-Místek**, se sídlem Beskydská 2061, Frýdek-Místek, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2005, sp. zn. 8 Ca 35/2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Jaroslavy Šafránkové **se u r č u j e** částkou 3225 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo zastaveno řízení o její žalobě proti rozhodnutí Policie České republiky, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ostrava, Oddělení cizinecké policie Frýdek-Místek (dále jen „žalovaný“) ze dne 9. 11. 2004, č. j. SCPP-1648/OV-III-2004, jímž jí bylo uloženo správní vyhoštění podle ustanovení § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Stěžovatelka ve své kasační stížnosti tvrdí, že s usnesením městského soudu nesouhlasí, neboť kvůli špatné znalosti českého jazyka neměla možnost vyjádřit svůj nesouhlas se soudním poplatkem. Několikrát se snažila spojit s Mgr. P. a nepovedlo se to. Nemá zatím žádnou práci, nemá kredit na telefon a telefonní automaty jí většinou nefungují. Když posílala advokátovi materiály ohledně žaloby poštou, nedostala žádnou odpověď. Zároveň stěžovatelka požádala o odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí městského soudu.

V doplnění kasační stížnosti poté, co jí byla ustanovena právní zástupkyně, odkázala na zásadu rovného postavení účastníků v řízení dle § 36 odst. 1 s. ř. s. a na právo na ustanovení tlumočnicka soudem podle § 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, jenž se použije na základě odkazu obsaženého v § 64 s. ř. s. Stěžovatelka tak měla právo na právní pomoc, a to již od počátku, tedy od podání žaloby, zvláště když o tlumočnicka požádala již v žalobě a i z obsahu správního spisu bylo patrné, že český jazyk neovládá. Stěžovatelce tak nebyla poskytnuta zákonná poučení v jejím mateřském jazyce, proto nereagovala ani na soudní výzvu k zaplacení soudního poplatku, neboť nerozuměla jejímu obsahu. Byla tak porušena její zákonná práva, jak vyplývá i z konstantní judikatury vyjádřené v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 5/2003 (publ. pod č. 59/2004 Sb. NSS). Stěžovatelka závěrem připomíná, že nutnost ustanovení tlumočnicka byla v jejím případě dána i tím, že měla v úmyslu podat žádost o osvobození od soudních poplatků. Nemohla však tohoto procesního institutu využít, neboť neovládá český jazyk.

Žalovaný ve svém vyjádření připomíná, že podle § 5 s. ř. s. se lze ve správním soudnictví domáhat ochrany jen po vyčerpání řádných opravných prostředků. Stěžovatelka ovšem řádné opravné prostředky nevyčerpala a nemohla se tedy domáhat ochrany ve správním soudnictví. Dále žalovaný uvádí, že podle ustanovení § 6 s. ř. s. jsou z rozhodování ve správním soudnictví vyloučeny věci, u nichž to stanoví s. ř. s. nebo zvláštní zákon. Na rozhodnutí žalovaného v daném případě dopadá ustanovení § 171 písm. c) zákona o pobytu cizinců, podle něž jsou z přezkoumání soudem vyloučena rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se před zahájením řízení o tomto vyhoštění zdržoval cizinec na území nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště neoprávněně. Stěžovatelka se na území ČR zdržovala před vydáním rozhodnutí o správním vyhoštění od 27. 6. 2004 nelegálně a z toho důvodu je projednávání její věci vyloučeno z přezkoumání soudem, jak plyne i z § 68 písm. e) s. ř. s.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného soudního spisu především zjistil, že dne 9. 11. 2004 vydal žalovaný rozhodnutí, kterým uložil stěžovatelce správní vyhoštění s dobou platnosti na jeden rok a stanovil jí dobu k vycestování z území ČR na 15 dnů od okamžiku, kdy pozbude postavení žadatelky o udělení azylu. V tomto rozhodnutí uvedl, že stěžovatelka mohla na území ČR pobývat na základě víza, přechodové razítko č. 51 z hraničního přechodu P. ze dne 29. 3. 2004, které jí bylo uděleno na dobu 90 dnů, konkrétně tedy do 26. 6. 2004. Ode dne 27. 6. 2004 se tak zdržovala na českém území již po uplynutí doby pobytu na území stanovené vízem. Dne 3. 11. 2004 byla stěžovatelka kontrolována policisty cizinecké policie a při této kontrole bylo zjištěno, že se na území ČR zdržuje po uplynutí doby pobytu na území, stanovené vízem, tudíž neoprávněně. Bylo s ní proto zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců. Při tomto řízení bylo shledáno, že stěžovatelka svým jednáním porušila ustanovení § 103 písm. n) zákona o pobytu cizinců, podle něž je cizinec povinen pobývat na území ČR pouze s platným cestovním dokladem a vízem. Tímto jednáním stěžovatelka

naplnila skutkovou podstatu ustanovení § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona o pobytu cizinců. Při stanovení doby platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění se žalovaný rozhodl uložit tuto dobu při dolní hranici zákonné sazby, když přihlédl k tomu, že se stěžovatelka dopustila porušení zákona nevědomky, a také k délce neoprávněného pobytu na území republiky. Přihlédnuto bylo i k tomu, že se na území republiky nachází také matka stěžovatelky, která zde požádala o azyl, a také její otec a bratr. V poučení žalovaný uvedl, že lze proti tomuto rozhodnutí podat odvolání, a to do pěti dnů ode dne oznámení rozhodnutí.

Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu, v níž napadala porušení některých ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, spočívající v tom, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a nesprávně hodnotil provedené důkazy. Uvedla také, že v Praze bydlí se svými rodiči, kteří mají od 6. 1. 2005 povolen trvalý pobyt, což doložila otcovým povolením k trvalému pobytu, oddacím listem rodičů a svým a matčíným rodným listem. Zároveň připomněla, že její otec má v ČR zaměstnání a pečuje tu o rodinu, ona sama pak čeká na rozhodnutí o udělení azylu.

Městský soud na tuto žalobu zareagoval usnesením ze dne 24. 2. 2005, kterým stěžovatelku vyzval k zaplacení soudního poplatku ve výši 2 000 Kč, a to ve lhůtě tří dnů od doručení usnesení.

Dne 17. 3. 2005 pak městský soud vydal usnesení napadené nyní posuzovanou kasační stížností, kterým zastavil řízení o stěžovatelčině žalobě, když uvedl, že stěžovatelka na výzvu doručenou jí dne 1. 3. 2005 nezareagovala a soudní poplatek nezaplatila. V důsledku nezaplacení soudního poplatku proto městský soud řízení o této žalobě zastavil podle § 47 písm. c) s. ř. s. a § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat, neboť je mu z úřední činnosti známo, že stěžovatelka požádala o azyl. Její žádost sice Ministerstvo vnitra zamítlo svým rozhodnutím ze dne 3. 12. 2004, č. j. OAM-3219/VL-10-ZA04-2004, toto rozhodnutí ovšem bylo podrobeno soudnímu přezkumu Krajským soudem v Brně a nyní Nejvyšším správním soudem, který v její věci vedené pod sp. zn. 5 Azs 81/2006 dosud nerozhodl. Dokud zdejší soud v této souběžně probíhající věci nerozhodne, je žadatelka chráněna před vycestováním režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Rozhodnutí o odkladném účinku kasační stížnosti by tedy bylo v této věci nadbytečné, neboť následky, jichž se stěžovatelka obává, nemohou nastat před rozhodnutím Nejvyššího správního soudu i v její věci vedené pod sp. zn. 5 Azs 81/2006.

Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost pohledem argumentů obsažených v kasační stížnosti a výše rekapitulovaného skutkového stavu a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka brojí proti tomu, že neměla možnost vyjádřit svůj nesouhlas s povinností zaplatit soudní poplatek a že nemohla podat žádost o osvobození od soudních poplatků, neboť neovládá český jazyk.

S touto námitkou se zdejší soud neztotožňuje. Je sice pravdou, že je stěžovatelka cizinkou a bylo naprosto legitimní, že ve své žalobě požádala o ustanovení tlumočnicka pro soudní jednání; ustanovení § 18 odst. 2 občanského soudního řádu však nelze vykládat natolik extenzivně, že by bylo možno v její situaci klást skutečnost, že nezaplatila soudní poplatek, a městský soud proto řízení o její žalobě zastavil, za vinu tomu, že jí výzva k zaplacení soudního poplatku byla zaslána v češtině, aniž by jí již byl ustanoven tlumočnick.

Nejprve je třeba připomenout obecnou zásadu, že povinnost zaplatit soudní poplatek vzniká zásadně již při podání žaloby. V tomto smyslu se k této povinnosti vyjádřil zdejší soud zejména ve svém rozsudku ze dne 30. 6. 2004, sp. zn. 7 As 24/2004, kde uvedl: „*Soudní poplatek je žalobce povinen zaplatit již při podání žaloby, a splnění poplatkové povinnosti tedy není vázáno až na výzvu soudu [§ 4 odst. 1 písm. a) zákona ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění zákona č. 255/2000 Sb.]. Tvrdí-li stěžovatel v kasační stížnosti směřující proti usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, že mu nebylo doručeno usnesení obsahující výzvu k zaplacení poplatku, je třeba takovou námitku označit za účelovou.*“

V daném případě stěžovatelce výzva k zaplacení soudního poplatku doručena byla. Stěžovatelka pak brojí proti tomu, že jí tato výzva byla zaslána v českém jazyce, a odkazuje zároveň na zásadu obsaženou v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, sp. zn. 5 Azs 5/2003 (publ. pod č. 59/2004 Sb. NSS), v němž je uvedeno, že „*cizinka v řízení o azylu musí být o právu vyjádřit se k možnosti rozhodnout o věci samé bez jednání (§ 51 s. ř. s.) poučena v jazyce, jemuž rozumí.*“ Tuto zásadu zdejší soud respektuje, na stěžovatelčin případ ji však nelze aplikovat, jednak proto, že se v daném případě jednalo o výzvu ke splnění povinnosti, která stěžovatelku tížila již v době podání žaloby, dále pak proto, že stěžovatelka sice žádala o ustanovení tlumočnicka, zároveň však byla schopna podat žalobu psanou kvalitní češtinou a právně odborně podloženou. Dopadá tak na ni plně pravidlo obsažené v rozsudku zdejšího soudu ze dne 26. 3. 2004, sp. zn. 4 Azs 34/2003, kde uvedl: „*Od středoškolsky vzdělané žadatelky o azyl, která byla schopna se dopravit do České republiky až z Arménie a byla schopna si zajistit sepsání žaloby v dobré češtině, lze oprávněně očekávat, že po obdržení výzvy držitele poštovní licence jej bude kontaktovat. V této situaci není důvodná námitka, že vyrozumění pošty v českém jazyce nebylo pro žadatelku srozumitelné a znemožnilo jí jednat před soudem (zásilka obsahovala výzvu, aby se žadatelka vyjádřila k záměru soudu rozhodnout o věci bez jednání, § 51 s. ř. s.).*“

Lze proto tuto úvahu uzavřít konstatováním, že pokud stěžovatelka sepsala v češtině žalobu splňující jinak stěžejní formální náležitosti, měla si být vědoma i toho, že jí tíží povinnost zaplatit soudní poplatek, zvláště když měla podle svých slov v úmyslu požádat o jeho prominutí. Pokud tuto povinnost nesplnila, nelze najít nezákonnost postupu v tom, že jí městský soud tuto povinnost připomněl v česky psané výzvě a poté, co soudní poplatek ani při této druhé možnosti nezaplatila, řízení o její žalobě zastavil.

Nad tento rámec pak zdejší soud shledává, že je nutno plně přisvědčit žalovanému v tom, že stěžovatelčina žaloba, bez ohledu na to, zda stěžovatelka zaplatila řádně a včas soudní poplatek, či nikoliv, nebyla způsobilá k meritornímu projednání. K tomuto závěru vedou zdejší soud dva důvody. Prvním z nich je skutečnost, že se stěžovatelka proti rozhodnutí žalovaného, jež napadla žalobou, mohla ohradit odvoláním, a to ve lhůtě pěti dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Toto její právo plynulo z ustanovení § 169 odst. 8 zákona o pobytu cizinců v tehdy platném znění. Pokud tohoto práva nevyužila, jak je ze soudního spisu patrné, dopadá na její žalobu plně ustanovení § 68 písm. a) s. ř. s., podle něž platí: *„Žaloba je nepřijatelná také tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.“*

Druhým důvodem, na něž žalovaný také správně poukazuje, pak je, že na stěžovatelčinu žaloba dopadala i výluka ze soudního přezkumu obsažená v § 68 písm. e) s. ř. s., podle něž je žaloba ze soudního přezkumu vyloučena také tehdy *„e) domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.“* Rozhodným ustanovením zvláštního zákona zde je § 171 písm. c) zákona o pobytu cizinců v tehdy platném znění, podle něž jsou z přezkoumání soudem vyloučena *„rozhodnutí o správním vyhoštění, pokud se před zahájením řízení o tomto vyhoštění zdržoval cizinec na území nebo v tranzitním prostoru mezinárodního letiště neoprávněně“*. Toto ustanovení na stěžovatelčinu žalobu dopadá, neboť napadeným rozhodnutím žalovaného jí bylo uloženo správní vyhoštění, a to právě proto, že se před zahájením správního řízení nacházela na území ČR, přestože již vypršela platnost jejího víza, stěžovatelka ostatně nenamítá opak.

Toto ustanovení vylučující ze soudního přezkumu tuto skupinu rozhodnutí není přitom nepřiměřeně tvrdé, jak by se mohlo zdát například z toho, že je aplikace této výlučky vázána na faktickou skutečnost, jež je sama zjištěním učiněným v rámci správního řízení. V tomto směru se k tomuto ustanovení ostatně vyslovil již např. Městský soud v Praze ve svém usnesení ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 10 Ca 206/2003 (publ. pod č. 575/2005 Sb. NSS), kde uvedl způsobem, s nímž se plně ztotožňuje i soud zdejší: *„Výlučka ze soudního přezkumu uvedená v § 171 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, není protiústavní ani v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, neboť správní vyhoštění ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva je zákonné, sledující legitimní cíl a nezbytné v demokratické společnosti. Posouzení přiměřenosti tohoto zásahu s ohledem na změny skutkového stavu lze ostatně dosáhnout v rámci jiných institutů, např. odstranění tvrdosti správního vyhoštění (§ 122 tohoto zákona), popř. cestou mimořádných opravných prostředků (§ 65 správního řádu ve spojení s § 168 citovaného zákona).“*

Je proto nutno přisvědčit žalovanému, že se na jeho rozhodnutí napadené stěžovatelčinou žalobou vztahovaly dvě výlučky ze soudního přezkumu, a městský soud proto ani nemohl přikročit k jejímu meritornímu přezkumu.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v daném případě nebyla shledána nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Policii České republiky, Oblastnímu ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ostrava, Oddělení cizinecké policie Frýdek-Místek, náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatelce byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Jaroslava Šafránková; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 3x 1000 Kč za tři úkony právní služby – převzetí a příprava věci, nahlížení do spisu a doplnění kasační stížnosti; a 3x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 3225 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu